

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta näkee, että kohderyhmän täsmentäminen on hyvä asia, koska se lisää yhdenvertaisuutta. Tämä on hyvä lisäys palkkatuen tavoitteisiin. Ammatillisen osaamisen lisäämisen ja avoimille työmarkkinoille pääsyn edistämisen lisäksi palkkatuki lisää myös elämänhallintaa ja työelämäosallisuutta.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

Ymmärrämme neuvottelukunnassa, että kohderyhmiä rajaamalla haetaan hyviä työllisyysvaikutuksia ja työelämäosallisuuden lisäämistä, sekä kannatamme resurssien kohdentamista työnhakijaryhmiin, jotka tarvitsevat enemmän tukea. Olemme kuitenkin myös huolestuneita, että palkkatuetun työn kohderyhmän määrittely on epämääräinen erityisesti 25–49-vuotiaiden henkilöiden osalta ja antaa liian paljon tilaa harkinnanvaraisuuteen ja vaarantaa yhdenvertaisen kohtelun. Neuvottelukunta yhtyy Keski-Suomen työllisyyspoliittisen yhteistyöryhmän lausuntoon; työttömyys, varsinkin rakenteellinen työttömyys, on tärkeää katkaista kohderyhmää erittelemättä. Rajaus koulutusasteen mukaan on myös hankala asia: miten peruskoulutusaste määritellään? Onko perustason ammatillinen koulutus palkkatuen piirissä ja miten tämä määritellään? Entä vanhentunut ja siten merkityksetön koulutus? Onko perustason ammatillinen koulutus palkkatuen piirissä ja miten tämä määritellään? Entä vanhentunut ja siten merkityksetön koulutus?

Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnan mielestä ei ole perusteltua olettaa, että pitkäaikaistyöttömät, joilla ei ole merkittävää ammatillista osaamista tai relevanttia kokemusta, olisivat paremmassa asemassa työllistyä nykyisille työmarkkinoille palkkatuenkaan kanssa, saati sitten ilman nykyistä tukimahdollisuutta.

Jatkossakin tulisi kiinnittää huomiota siihen, miten tai mikä taho määrittelee ja kartoittaa, onko henkilö osatyökykyinen ja miten se vaikuttaa palkkatuen myöntämiseen? Osatyökykyisyyden kaikki muodot tulee ottaa huomioon. Palkkatuen kohderyhmän rajaaminen liian tarkasti voi johtaa työllistettävien työnhakijoiden leimaantumiseen negatiivisesti työnantajan näkökulmasta tai jättää rajauksen ulkopuolelle työnhakijaryhmiä, jotka hyötyisivät palkkatuesta.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**
- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**
- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnan mielestä tuen myöntämisen epääminen uudestaan samalle työnantajalle on huono rajaus. Varsinkin kolmannella sektorilla ja pienemmissä kunnissa ei ole tarjolla vaihtoehtoja työllistymiselle. Tuen uudelleen myöntämiselle voisi lisätä aikarajan tai harkinnanvaraisuuden jos/kun työllistymisvaihtoehtoja ei ole esim. rajatun tarjonnan vuoksi. Neuvottelukunta yhtyy Keski-Suomen työllisyyspoliittisen yhteistyöryhmän lausuntoon siinä, että on pitkään työttömänä olleen työntekijän näkökulmasta kohtuutonta, että työsuhde kestää vain 5 kuukautta. Tässä ajassa työntekijä ehtii juuri tutustua työtehtävään ja työyhteisöön, jonka jälkeen hänen on haettava uutta työtä. Tämä ei tue henkilön pitkäjänteistä työllistymistä ja ohjautumista avoimille työ-markkinoille.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnan näkemys on, että työllistämisen sivukulujen katettavuutta ei tulisi missään nimessä poistaa, koska se vähentää suoraan työnantajien motivaatiota palkata osatyökykyisiä työntekijöitä palkkatuella. Palkkatukisumma ei kata nykyiselläkään työnantajakustannuksia ja osatyökykyisen vaatimaan ohjausta ja työnkuvan

mahdollista muokkaamista. Uudistus vähentää työllisyysvaikutusta merkittävästi. Uudistus voi rajata pois työnantajia, joilla ei ole taloudellisia edellytyksiä kattaa kaikkia työnantajakustannuksia. Tämä voi johtaa alueelliseen eriarvoisuuteen, kun kaikki kunnat eivät tarjoa ns. kuntalisää työllistämisen tueksi.

Näemme hyvänä sen, että järjestöjen palkkatukityöllistämistä mahdollistetaan 1,23 kertoimella. Kerroin pitää sisällyttää kaikkiin palkkatukimuotoihin (50 %, 70 %, 100 % palkkatukimuoto).

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista
- Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen
- Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista

Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta yhtyy Keski-Suomen työllisyyspoliittisen yhteistyöryhmän lausuntoon siinä, että palkkatuen määrä ei riitä motivoimaan yrittäjiä osatyökykyisten tai pitkäaikaistyöttömien palkkaamiseen nykyiselläänkään. Hyvää on kuitenkin palkkatukimäärien yhtenäistäminen tietyille tasolle. Palkkatukien keston leikkaaminen 12 kuukaudesta 10 on heikennys, joka vaikuttaa jakson vaikuttavuuteen entisestään. Ennemmin olisi perusteltua pidentää palkkatukijaksojen kestoja eritoten pitkäaikaistyöttömien kohdalla. Työssäoloehdon karttuminen vaarantuu myös palkkatukijaksojen kestojen lyhentyessä. Palveleeko yritysmaailman tarpeita palkkatukiprosentin nosto kaikilta tuen keston kustannuksella? Palkkatukien ketjuttaminen uudelle työnantajalle on hyvä uudistus.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista
- Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista
- Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.

Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnan kanta on, että tuen määrän nostaminen on hyvä asia, mutta tuki pitäisi myöntää 12 kuukaudeksi 10 kuukauden sijaan. Myös tälle tuelle jatko pitäisi olla mahdollista harkinnanvaraisesti. Toivomme, että myös jatkossa kiinnitetään huomiota alentuneen työkyvyn määritelmään.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.

- **100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille**
- **Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtiontukisäätelyn ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.**

Näemme maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnassa hyvänä sen, että järjestöjen palkkatukityöllistämistä mahdollistetaan 1,23 kertoimella. Ilman tätä järjestöjen mahdollisuus palkkatukityöllistämiseen vaarantuu. Kerroin pitää sisällyttää myös muihin palkkatukimuotoihin kuin 100 % palkkatukeen. De minimis- tukeen liittyvät arviointikriteerit on hyvä tehdä näkyväksi, jotta ne eivät rajaisi ulkopuolelle esimerkiksi kolmannen sektorin toimijoita, joilla on taloudellista toimintaa/ tulonmuodostusta.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**
- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**
- **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnan kanta on, että palkkatuen määrä yhdistyksissä toteutuvassa oppisopimuskoulutuksessa pitäisi olla 100 %, jotta oppisopimuskoulutettavia olisi järjestöissä enemmän. Oppisopimuskoulutus on henkilön työllisyyden näkökulmasta parempi vaihtoehto kuin palkkatuella työllistyminen.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta yhtyy Keski-Suomen työllisyyspoliittisen yhteistyöryhmän näkemykseen siitä, jos työnantajavelvollisuudet säilyvät siirtävällä taholla ja palkkauksen perusteet muuttuvat ts. palkka-summa nousee ja vastaanottava taho maksaa tästä kompensatiota siirtävälle taholle, tulkitaan tämä kokonaan palkkauskustannuksiin siirtyvä kompensatio usein elinkeinotoiminnaksi tai tuloksi lähettävälle taholle. Näemme, että tähän epäkohtaan tulisi tehdä korjaus.

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- **Tuki on uusi**

- **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**
- **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**
- **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

Kannatamme maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnassa, että tarkoituksenmukaisuusharkinta poistuu tässä kohderyhmässä. Ikärajana voisi olla 50 vuotta täyttäneet ja tukikausi 12 kuukautta.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
- **Työllisyyspoliittinen-avustus (säädetäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**
- **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**

Kauppavaikutusten arvioinnissa myytyjen tavaroiden ja palveluiden arvona 100 000 euroa/vuodessa on liian matala. Näemme maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnassa, että tätä tulisi tarkastella suhteessa toiminnan laajuuteen.

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Ei kommenttia

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- **Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.**

Ei kommenttia

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- a. Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- b. Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- c. Muuta kommentoitavaa**

Ei kommenttia

Manninen Marja
Espoon Järjestöjen Yhteisö EJY ry - Maakuntien verkostojärjestöjen
neuvottelukunta